

Број/Број: 01,02,03,03/11-05-1-167/11
Сарајево/Sarajevo, 21. 7. 2011.

KOLEGIJU PREDSTAVNIČKOG DOMA PSBiH
KOLEGIJU DOMA NARODA PSBiH
KOMISIJI ZA VANJSKU I TRGOVINSKU POLITIKU, CARINE, SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE
DOMA NARODA
KOMISIJI ZA SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA
KOMISIJI ZA VANJSKE POSLOVE PREDSTAVNIČKOG DOMA
KOLEGIJU SEKRETARIJATA PSBiH

IZVJEŠTAJ
sa seminara “Transport i infrastruktura u regionalnom kontekstu”,
Brisel, 12. i 13. juli 2011. godine

U organizaciji Evropskog parlamenta, u Briselu je, 12. i 13. jula 2011., upriličen seminar o temi: “Transport i infrastruktura u regionalnom kontekstu”. Seminaru su prisustvovali predstavnici parlamenata zemalja Zapadnog Balkana, članovi Evropskog parlamenta, visoki zvaničnici Evropske komisije te predstavnik Vijeća za regionalnu saradnju (Regional Cooperation Council - RCC). U ime Parlamentarne skupštine BiH, seminaru su prisustvovali **Ognjen Tadić**, predsjedavajući Doma naroda i član Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda, **Hasan Bećirović**, delegat u Domu naroda i predsjedavajući Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda, **Sevda Valjevčević**, stručni saradnik za saradnju s međunarodnim organizacijama, i **Marina Mijačević**, stručni saradnik za bilateralu i protokol. Glavna debata vodila se o jačanju regionalne i teritorijalne infrastrukturne tranzicijske mreže između zemalja Zapadnog Balkana.

Utorak, 12. juli 2011. godine

Nakon pozdravnog obraćanja i izražene dobrodošlice gosp. **Victor Bostinari**, član Odbora za regionalni razvoj Evropskog parlamenta i potpredsjednik Delegacije za vezu s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, Crnom Gorom i Kosovom, naglasio je značaj seminara. Istakao je da razvoj transporta i infrastrukture doprinosi samom procesu pristupanja, odnosno integraciji zemalja Zapadnog Balkana u EU, a što, kako je rekao, utiče na stabilnost u cijeloj regiji. U svojoj prezentaciji o transportnim i infrastrukturnim aspektima strategije EU za Dunavski region istakao je četiri osnovna prioriteta te strategije: 1. povezivanje zemalja oko Dunava kao najveće rijeke odnosno povezivanje regije, 2. zaštita okoliša, gdje postoje velike

razlike od zemlje do zemlje i gdje je neophodno relevantne zakone kao i druge propise zajednički razmatrati na regionalnom nivou, 3. izgradnja prosperiteta u čitavoj regiji i 4. jačanje cijele regije što podrazumijeva prevazilaženje velikih razlika između zemalja, koje itekako postoje pogotovo kada su u pitanju visina plaća, životni standard, obrazovanje itd. Iako se radi o kompleksnom projektu, Evropski parlament podržava projekat Dunavske strategije koji je usvojila i Evropska komisija. Tehnički je moguće spojiti i ujediniti zemlje Zapadnog Balkana, ali će to politički biti malo teže učiniti, naglasio je gosp. Bostinari. Vjeruje u ostvarenje ciljeva i prioriteta samo uz snažnu saradnju između država regije i doprinosa svake države pojedinačno. S tim u vezi neophodno je kontinuirano pregovaranje u nacionalnim parlamentima, pronalaženje zajedničkih rješenja i zajedničko saradivanje sa svim relevantnim zemljama. U procesu prevazilaženja postojećih problema od ključnog su značaja parlamenti i parlamentarne komisije, kao i parlamentarne rasprave i seminari, istakao je. Kao “zeleno svjetlo” ostalim zemljama regiona navodi primjer odluke o završetku pregovora s Republikom Hrvatskom. Projekat Dunavska strategija presudna je ne samo za stabilnost regije već i cijele Evrope, a u potpunosti može biti provedena tek nakon pridruživanja svih povezanih država EU.

U nastavku seminara gosp. **Alain Baron**, šef Odjela za međunarodni transport i proširenje Evropske komisije, prezentirao je vezu EU sa zemljama Zapadnog Balkana u transportnom sektoru. Govorio je o političkoj dimenziji (sporazum o saobraćaju), operativnom okviru (aktivnostima Evropske komisije na Zapadnom Balkanu) i finansijskim okvirima (dostupnim fondovima). Kao osnovne ciljeve sporazuma o transportu istakao je: osnivanje jedinstvenog tržišta, efikasnost transporta, održivu upotrebu energetski efikasnog načina transporta i stvaranje regulatornih okvira usklađenih sa *acquisem*. Sporazum bi također osigurao dodatne slobode zemljama Zapadnog Balkana u pogledu njihovog prisustva na tržištu EU. Međutim, sporazum o saobraćaju mogao bi stupiti na snagu tek nakon uspostave neophodnih regulatornih okvira. Činjenica da sporazum o sjedištu sekretarijata transportne zajednice još nije postignut predstavlja dodatni problem, istakao je. Smatra da se u transportnom sektoru politički problemi moraju rješavati na političkom nivou, dok kod tehničkih problema nema potrebe za političkim djelovanjem. Gosp. Baron objasnio je da Evropska komisija i države članice Evropske unije usko saraduju na unapređenju saradnje među državama Zapadnog Balkana, ali da u tome mogu uspjeti samo uz jako zalaganje i saradnju relevantnih država. U pogledu izgradnje uske i povjerljive saradnje neophodno je da dotične države razmišljaju regionalno i evropski. Kao dobar primjer saradnje na regionalnom nivou naveo je primjer zajedničkog djelovanja željezničkih kompanija Hrvatske, Srbije i Slovenije - Kargo 10. Za zemlje Zapadnog Balkana vrlo je bitno da razmotre dugoročne prioritete za narednih 20, 30 ili 40 godina (putevi ili željeznice) i da shodno tome razvijaju transportnu i infrastrukturnu politiku. Naglasio je neophodnost rješavanja problema graničnih prijelaza prije predstavljanja velikih i skupih infrastrukturnih projekata. Mogućnost koja pomaže izgradnji povjerenja vidi u uspostavljanju zajedničkih graničnih prijelaza.

Gđica **Amna Redžepagić**, stručnjak za infrastrukturu u Odjelu za energiju i infrastrukturu Vijeća za regionalnu saradnju, objasnila je ulogu, prioritete i načine jačanja regionalne saradnje u transportnom sektoru u skladu s novom strategijom Vijeća za regionalnu saradnju.

Pojasnila je dva osnovna prioritetna polja djelovanja RCC, i to: zračni transport i sigurnost u drumskom saobraćaju, gdje RCC nastojiti pružiti najbolju platformu koja će osigurati podršku zajedničkom razvoju infrastrukture i primjeni relevantnih direktiva EU. Vjeruje da reforma i rekonstrukcija željezničke pruge u jugoistočnoj Evropi može ubrazati proces integracije zemalja Zapadnog Balkana u EU i povećati ekonomski i socijalni razvoj na putu ka generalnoj modernizaciji regiona. Istaknula je nastojanje RCC za zajedničku saradnju svih učesnika uključujući članove RCC regije, institucije EU i međunarodne partnere. Međutim, za realizaciju dugoročnih infrastrukturnih projekata neophodni su jaka politička posvećenost, politička volja, te odlučnost svih učesnika.

Gosp. **Bostinari** naveo je da se tehnički problemi puno lakše rješavaju od političkih te je zaključio debatu prvog dana seminara, ističući još jednom značaj izgradnje partnerstva između ministarstava, parlamenta i relevantnih odbora zemalja Zapadnog Balkana međusobno kao i sa institucijama EU, te značaj prevazilaženja problema nedostatka političke volje.

Srijeda, 13. juli 2011. godine

Drugim danom seminara predsjedavale su gđa **Tanja Fajon**, članica Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, i gđa **Zita Gurmai**, potpredsjednica Odbora za ustavne odnose Evropskog parlamenta.

Prezentacija gosp. **Jean-Eric Paqueta**, izvršnog direktora Transevropske transportne mreže i “inteligentnog transporta”, bila je fokusirana na Transevropsku transportnu mrežu i mogućnosti uključenja zemalja Zapadnog Balkana. TEN-T je multimodalni projekat, odnosno osnovna evropska mreža koja uključuje sve vrste prijevoza i krenula bi od istoka prema zapadu. Zemlje regiona su tu veoma bitne, a čitav projekat realizira se na evropskom nivou. Sam projekat je u nadležnosti država članica EU, koje ga i finansiraju, zbog čega je njihova odgovornost najveća. Cilj samog projekta je ostvarivanje jedinstvenog tržišta, odnosno jedinstvenog saobraćajnog tržišta. Gosp. Paquet je prezentaciju počeo naglašavanjem strogog okvira Evropske komisije za saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u transportnom i infrastrukturnom sektoru. Istakao je da će smjernice TENT-a biti predstavljene najesen 2011.godine. Novine u ovim smjernicama bit će: 1. Nova planiranja koja će biti korisna za sve države, gdje imamo osnovnu evropsku mrežu kao multimodalni projekat koja bi uključivala sve vrste prijevoza, s tim što bi krenula od istoka ka zapadu i obuhvatala bi već postojeću strukturu 2. Novi instrumenti realizacije gdje će postojati obavezne mjere koje će države morati primjenjivati, 3. Uspješnija struktura finansiranja, što podrazumijeva sufinansiranje od EU uz dopunu finansiranja od relevantnih zemalja. Osnova politika TEN-T-a je realizacija nacionalnih politika. Predstavio je plan da se do 2030. godine napravi koridor multimodalne osnovne transportne mreže. Zemlje članice pozvane su na gradnju nove infrastrukture tamo gdje je to potrebno. U pogledu finansiranja dostupno je nekoliko načina: javno EU finansiranje, regionalni kohezioni fondovi, privatno finansiranje i prihodi od projekta. Osnovna transportna mreža trenutno ne može uključiti Zapadni Balkan

zbog toga što su postavljene izvjesne obaveze koje Evropska komisija ne može nametati trećim državama. Kada Zapadni Balkan razvije svoju infrastrukturu, ona se može uključiti, odnosno spojiti s postojećom strukturom EU. TEN-T ima značajnu međunarodnu dimenziju. Naglasio je da će infrastruktura zemalja Zapadnog Balkana biti indikativno uključena u TEN-T smjernice. Koridor 10 je dio te mape, naglasio je.

Prezentacija gosp. **Michaela Cramera**, člana Odbora za transport i turizam, fokusirala se na načine efikasnog korištenja transporta i alternativne načine transporta u borbi protiv klimatskih promjena. Predstavio je stazu željezne zavjese (7000 km biciklističke staze putem bivše staze koja je dijelila Evropu), te istakao prednost biciklističke infrastrukture koja ne traži velika ulaganja, a od koje je korist ogromna. Govoreći o Zapadnom Balkanu, istakao je da zemlje u regionu ne treba da čekaju na proces proširenja već da same treba da počnu reformu infrastrukture. Debata se fokusirala i na realne potrebe ljudi Zapadnog Balkana s jakim naglaskom učesnika na potrebi izgradnje puteva, odnosno povezivanju udaljenih sela. Zaključio je da se mentalitet ljudi treba mijenjati u pravcu poticanja na češće korištenje željeznica, bicikala i morskih veza kao efikasnijih sredstava i s manje negativnih efekata koji se tiču zagađenja okoliša. Gosp. Cramer završio je diskusiju ističući potrebu ljudi za prevladavanjem predrasuda ne samo u unutrašnjoj infrastrukturi nego i u prekograničnim vezama. Vjeruje u mogućnost promjene mentaliteta kao i mobiliteta ljudi u Evropi.

Na seminaru se, također, raspravljalo i o evaluaciji postojećih infrastrukturnih mreža između zemalja Zapadnog Balkana i Evropske unije, a u okviru ove debate svaka zemlja učesnica imala je kratku prezentaciju. Izlažući svoje prezentacije, predstavnici parlamenata država Zapadnog Balkana saglasili su se da osnovni i najvažniji ciljevi razvoja infrastrukture i transporta jesu stvaranje institucionalnog i legislativnog okvira. Stanovišta su da, osim putne, i željezničke mreže također treba da budu unaprijeđene što bi uz kontinuirani dijalog u narednom periodu između EU i zemalja Zapadnog Balkana pomoglo razvoju infrastrukture kao i cijele regije.

Govoreći u ime Parlamentarne skupštine BiH, gosp. **Bećirović** se u prezentaciji osvrnuo na specifičnu unutrašnju strukturu Bosne i Hercegovine koja, između ostalog, utiče i na oblast infrastrukture i transporta u državi. Pored svih teškoća, ukazao je na uspjeh u stvaranju institucionalnog i zakonodavnog okvira na nivou države BiH. Naglasio je da je BiH sa svojim susjedima dobro povezana, ali nažalost lošim putevima. Delegacija Parlamentarne skupštine BiH upoznala je učesnike seminara sa stanjem u Bosni i Hercegovini i ocijenila da je na ovom polju, uprkos svim specifičnostima, potrebno pronaći sredstva i snažno krenuti u modernizaciju saobraćajne infrastrukture. U oblasti infrastrukturne i transportne mreže istaknuti su osnovni prioriteti naše države, među kojima su organizacija i kontinuirani dijalog s EU o transportnoj politici, provođenje regionalnog sporazuma, završetak Koridora Vc, izgradnja mreža unutrašnjih autoputeva, željeznica te rijeka Sava, odnosno lučka infrastruktura.

S ciljem međusobnog boljeg razumijevanja problema i izazova, predstavnici ostalih država učesnica seminara su također prezentirali stanje u oblasti infrastrukture i transporta, te upoznali Evropski parlament i Evropsku komisiju s prioritetima u ovoj oblasti:

1. *Albanija* (razvoj i poboljšanje puteva u vezi sa koridorom 8, poboljšati postojeći sektor željeznica, kompletiranje veza sa susjednim državama, sigurnost saobraćaja, unapređenje zakonodavstva),
2. *Crna Gora* (završetak autoputa za spajanje na koridor 5, bolji autoputevi, rekonstrukcija željeznice Beograd-Bar skupa sa Srbijom te bolja saradnja s Evropskom bankom za obnovu i razvoj),
3. *Kosovo* (sloboda kretanja, projekti za unapređenje veza s Albanijom i Srbijom, unapređenje željezničkog saobraćaja),
4. *Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija* (završetak koridora 10, finalizacija sistema autoputeva, rekonstrukcija željeznica, unapređenje putne mreže u koridoru 8, izgradnja unutrašnjih grana-koridor 10D, kako bi se centralni dio povezao s jugom prema Grčkoj) i
5. *Srbija* (izgradnja stalnog željezničkog mosta, veza koridora 10 i koridora 8, autoputevi te veza s dunavskom regijom i projekat Kargo 10, lokalni putevi i veza sa Crnom Gorom, Mađarskom i Jadranskim morem).

Na kraju gđa **Zita Gurmai** ocijenila je da je seminar bio izuzetno i višestruko koristan, te da je u potpunosti ispunio svoj cilj: upoznavanje i razmjena iskustava o stanju u oblasti infrastrukture i transporta, procjena postojeće infrastrukturne i transportne mreže u zemljama Zapadnog Balkana te između njih i Evropske unije. Naglasila je kako sve zemlje u regionu imaju probleme u oblasti transporta i infrastrukture, koji se, kako je rekla, mogu rješavati samo zajedničkim djelovanjem. Izrazila je nadu da će Evropski parlament i dalje podržavati napore zemalja u regiji za ostvarenje napretka i jačanje međusobne saradnje, te zahvalila na iniciranju i realizaciji seminara, koji će se, kako je rekla, nastaviti i u budućnosti. Istakla je potrebu za zajedničkim usaglašavanjem transportne i infrastrukturne politike zemalja Zapadnog Balkana, a s ciljem učvršćivanja međusobnih veza, kao i potrebu Evropskog parlamenta za povratnim informacijama iz regiona a s ciljem daljnjeg djelovanja.

Izvještaj pripremila
Sevda Valjevčić

stručni saradnik za saradnju s međunarodnim organizacijama